

BECKOVA EDÍCIA PRÁVNE INŠTITÚTY

Súkromnoprávne aspekty právnej úpravy digitálneho dedičstva

Súkromnoprávne aspekty právnej úpravy digitálneho dedičstva

JUDr. Ing. Karin Raková, PhD., MBA

Vzor citácie:

Raková, K. Súkromnoprávne aspekty právnej úpravy digitálneho dedičstva.

1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2025, s. 170.

Vydalo Nakladatelství C. H. Beck v Praze v roku 2025

Jungmannova 750/34, 110 00 Praha, Nové Město, beck@beck.cz

Prvé vydanie

Redaktori publikácie: JUDr. Silvia Hlaváčková, Mgr. Ľuba Nitrová

Tlač: Marten, spol. s r. o.

© Nakladatelství C. H. Beck, 2025

ISBN 978-80-7699-049-4

O autorke

JUDr. Ing. Karin Raková, PhD., MBA., absolvovala Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (2000) a Obchodnú fakultu Ekonomickej Univerzity v Bratislave (2005). V roku 2004 zložila advokátsku skúšku a je zapísaná do zoznamu advokátov SAK. Od roku 2000 pôsobí v právnej praxi so špecializáciou na spotrebiteľské, dedičské a občianske právo. V súčasnosti pôsobí ako odborný asistent na Katedre Občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Vo svojej vedeckej, pedagogickej a publikačnej činnosti sa venuje vybraným otázkam dedičského práva, občianskeho práva a práva ochrany spotrebiteľa. Je členkou skúšobnej komisie pri Ministerstve spravodlivosti SR pre skúšky odbornej spôsobilosti rozhodcov oprávnených rozhodovať spotrebiteľské spory. Participuje na riešení vedeckých projektov APVV a VEGA, pravidelne sa zúčastňuje na domácich a zahraničných vedeckých konferenciách. Je autorkou a spoluautorkou viacerých vedeckých publikácií.

Recenzenti:

doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD., univer. prof.

doc. JUDr. Katarína Zajac-Ševcová, PhD.

JUDr. Katarína Valová, PhD.

Predhovor

Je nepochybné, že každý z nás počas života vytvára veľké množstvo digitálnych stôp, od bežnej elektronickej komunikácie, fotografií a dokumentov ukladaných v cloude, cez profily na sociálnych sieťach a účty v rôznych aplikáciách, virtuálne položky, kryptomeny či iné formy digitálne evidovaných hodnôt. Tieto stopy sa pritom neviažu iba na osobnú sféru, ale často majú aj signifikantný majetkový rozmer a môžu byť pre dedičov významné z hľadiska ochrany práv, vysporiadania záväzkov, ako aj z hľadiska zachovania alebo správy hodnoty, ktorá v digitálnom priestore vznikla. Práve preto sa otázky digitálneho dedičstva postupne prestávajú javiť ako okrajová téma a čoraz viac nadobúdajú charakter praktickej aj teoretickej nevyhnutnosti.

Súkromnoprávne posúdenie digitálneho dedičstva sa pohybuje na priesečníku viacerých princípov a obmedzení. Na jednej strane stojí princíp univerzálnej sukcesie a požiadavka, aby smrť poručiteľa neznamenala právne „vymazanie“ majetkových hodnôt, ktoré jednotlivec počas života nadobudol. Na druhej strane sa uplatňujú limity vyplývajúce z ochrany osobnosti a súkromia, ako aj z povahy niektorých práv, ktoré sú úzko späté s osobou poručiteľa. Osobitný problém predstavujú aj zmluvné nastavenia digitálnych služieb, ktoré otázky prístupu mortis causa často upravujú jednostranne a bez jasnej väzby na dedičov.

Podnetom na spracovanie tejto monografie boli moje doterajšie praktické a teoretické skúsenosti z oblasti dedičského práva, kedy som sa viackrát stretla so situáciami, keď sa dedičia snažili získať prístupové údaje k účtom na sociálnych sieťach, mobilným aplikáciám či predplatným, ktoré poručiteľia po sebe zanechali. Najčastejšie išlo o prípady, keď bolo potrebné získať prístup k e-mailovej schránke ako k „hlavnému identifikátoru“ ďalších služieb, obnoviť heslá, zrušiť alebo prevziať viazané predplatné, identifikovať prebiehajúce platby a záväzky, prípadne sprístupniť údaje a obsah uložené v cloude. V praxi sa pritom ukazovalo, že nejde len o technickú otázku prístupu, ale o zásadný právny problém: či a v akom rozsahu je možné digitálne „zvyšky“ života poručiteľa považovať za predmet dedenia, a ak áno, aký právny režim sa na ne uplatní.

Táto monografia má ambíciu vyplniť prázdne miesto v odbornej literatúre, pokiaľ ide o problematiku digitálneho dedičstva, ktorého spracovanie v našich podmienkach absentuje. Jej cieľom je predložiť systematickú bázu odborných informácií, týkajúcu sa súkromnoprávných aspektov digitálneho dedičstva a vytvoriť interpretačný rámec, ktorý umožní vytvárať syntetické

závery a návrhy smerujúce k väčšej právnej istote a predvídateľnosti riešení v aplikačnej praxi.

Metodologicky monografia vychádza najmä z doktrínalnej analýzy a komparatívneho prístupu. Keďže vývoj právnej úpravy digitálneho dedičstva v európskom priestore prebieha nerovnomerne a relevantná argumentácia sa formuje prevažne mimo slovenského právneho prostredia, komparácia slúži ako nástroj na overenie správnosti a udržateľnosti výkladových záverov a na precizovanie teoretických východísk.

Moje poďakovanie patrí všetkým, ktorí prispeli svojimi radami, pripomienkami a podporou pri príprave rukopisu. Osobitne ďakujem môjmu manželovi a mojím drahým synom, za trpezlivosť a zázemie, ktoré mi vytvárali počas práce na tejto monografii.

Obsah

O autorke	V
Predhovor	VII
Zoznam použitých skratiek	XIII

Úvod	1
------------	---

KAPITOLA I. Základné princípy dedičského práva

1. Úvod	7
2. Princíp zachovania hodnôt	9
3. Princíp autonómie vôle poručiťela	9
4. Princíp univerzálnej sukcesie	10
5. Princíp autonómie vôle dediča odmietnuť dedičstvo	11
6. Princíp ingerencie verejnej moci	12
7. Princíp rovnosti dedičov	13
8. Čiastkový záver	14

KAPITOLA II. Vec a majetok ako teoretické východiská právnej povahy digitálneho majetku

1. Úvod	17
2. Vec a jej vymedzenie v súkromnom práve	18
2.1 Čo možno považovať za vec a čo nie <i>de lege lata</i>	19
3. Vec ako sekundárny predmet občianskoprávných vzťahov	21
4. Vec nehmotná (<i>res incorporales</i>)	24
5. Virtuálny predmet (virtuálna vec)	25
6. Vec s digitálnymi prvkami	27
7. <i>Res digitales</i> (digitálna vec)	28
8. Vymedzenie pojmu „majetok“	29
9. Komparácia vybraných jurisdikcií	32
9.1 Česko	32
9.2 Nemecko	33
9.3 Rakúsko	34
9.4 Poľsko	35
10. Čiastkový záver	36

KAPITOLA III. Digitálny majetok a jeho právna povaha

1. Úvod	39
2. Digitálny majetok a jeho charakteristika	40

2.1	Vymedzenie pojmu „digitálny majetok“	40
2.2	Zahraničné prístupy k vymedzeniu pojmu „digitálny majetok“	41
2.3	Doktrínálne prístupy k vymedzeniu pojmu „digitálny majetok“	43
2.4	Virtuálny majetok	45
2.5	Virtuálny svet	48
3.	Právna povaha digitálneho majetku	48
3.1	Digitálny majetok ako vec	48
3.2	Digitálny majetok ako právo	49
3.3	Digitálny majetok ako iná majetková hodnota	50
4.	Hodnota digitálneho majetku	52
5.	Vybrané druhy digitálneho majetku a ich charakteristika	53
5.1	Hardvér	54
5.2	Softvér	54
5.3	Vec s digitálnymi prvkami	55
5.4	Digitálny obsah	56
5.4.1	Digitálny obsah nachádzajúci sa na užívateľských kontách	57
5.4.2	Digitálny obsah nachádzajúci sa na cloudovom úložisku	57
5.4.3	Digitálny obsah nachádzajúci sa na hardvéri	57
5.5	Digitálna služba	58
5.6	Hybridné statky	58
5.7	Online účty	59
5.8	Digitálne nehmotné statky	60
5.9	Digitálne umelecké diela – NFT (<i>non-fungible tokens</i>) ...	60
5.10	Počítačové hry	61
5.11	Virtuálne predmety vo videohrách	62
5.12	Aktíva z virtuálnych hazardných hier a stávok	64
5.13	Doménové mená	65
5.14	Virtuálna mena (Kryptomena)	65
6.	Čiastkový záver	66
KAPITOLA IV. Digitálne dedičstvo a jeho právna povaha		69
1.	Úvod	69
2.	Vymedzenie pojmov	70
2.1	Dedenie	70
2.2	Dedičstvo	71
2.3	Digitálne dedičstvo	73
3.	Predmet digitálneho dedičstva	74
3.1	Obligačná teória	75
3.2	Vecnoprávna teória	77
3.3	Zhrnutie teoretických východísk a vymedzenie digitálneho dedičstva <i>de lege ferenda</i>	78

4. Majetková hodnota ako <i>conditio sine qua non</i> spôsobilosti tvoriť predmet dedičstva	79
5. K jednotlivým spôsobom nadobúdania digitálneho dedičstva	81
5.1 Prechod práv k digitálnym aktívam osobnej povahy	81
5.2 Digitálne aktíva prechádzajúce na právnych nástupcov inak než dedením	84
5.3 Digitálny majetok prechádzajúci na dedičov univerzálnou sukcesiou	85
6. Dedenie digitálnych účtov	91
6.1 Dedenie e-mailových účtov	94
6.2 Dedenie účtov na sociálnych sieťach	96
6.3 Dedenie účtov a zmluvné podmienky/všeobecné obchodné podmienky	100
6.4 Digitálne účty s majetkovou hodnotou	101
7. Dedenie účtov sociálnej siete Facebook	103
8. Čiastkový záver	105

KAPITOLA V. Hmotnoprávne aspekty dedenia kryptomien 107

1. Úvod	107
2. Vymedzenie pojmov	107
3. Právna úprava kryptomien	111
4. Kryptomeny a ich právna povaha	114
5. Bitcoin a jeho stručná charakteristika	120
5.1 Stručná charakteristika technológie blockchain	120
5.2 Existencia súkromného kľúča ako podmienka nakladania s Bitcoinom	122
5.3 Kryptomenové peňaženky	124
5.4 <i>Hot a cold</i> peňaženky	125
5.5 Kustodiálne peňaženky a význam zákona č. 248/2024 Z. z.	125
5.6 Právna povaha peňaženiek	126
6. Osobitosti právnej úpravy dedenia kryptomien	127
6.1 Vedomosť dedičov o existencii bitcoinov	127
6.2 Neznalosť súkromného kľúča ako prekážka dispozície s kryptomenou	128
6.3 Znalosť súkromného kľúča ako predpoklad nadobudnutia dedičstva	129
6.4 Spôsob uloženia Bitcoinu ako determinant dedenia	129
6.5 Určenie hodnoty Bitcoinu v dedičskom konaní	130
6.6 Rozdelenie Bitcoinu medzi viacerých dedičov	131
6.7 Spôsob zabezpečenia Bitcoinu	131
7. Čiastkový záver	132

Záver	133
Zoznam použitej literatúry	141
Vecný register	153

KAPITOLA IV.

Digitálne dedičstvo a jeho právna povaha

1. Úvod

- Presun podstatnej časti osobného a pracovného života do digitálneho prostredia vedie k vzniku hodnôt, ktoré sa smrťou dostávajú do roviny dedičského práva a stávajú sa predmetom úvah o ich ďalšom právnom osude. 225
- Predmetom výskumu tejto kapitoly je analýza podmienok, za ktorých digitálny majetok tvorí súčasť dedičstva a identifikácia pravidiel, ktoré sa uplatňujú pri jeho prechode na dedičov. Keďže slovenský právny poriadok pojem „*digitálne dedičstvo*“ neupravuje, uskutočnený výskum a následný výklad sa opiera o tradičné inštitúty súkromného práva a o ich primeranú aplikáciu na nové formy digitálnych hodnôt vznikajúce v digitálnom prostredí. 226
- Kapitola sa zameriava na vymedzenie pojmov „*dedičstvo*“ a „*digitálne dedičstvo*“ a na určenie ich obsahu s cieľom posúdiť, či je potrebné digitálne dedičstvo koncipovať ako osobitný právny inštitút, alebo či ide o súčasť dedičstva, na ktorú možno aplikovať existujúcu právnu úpravu bez potreby vytvárania nových inštitútov. 227
- Výskum vychádza z analýzy domácej a zahraničnej právnej úpravy, judikatúry, právnej doktríny, ktoré poskytujú východiská pre posúdenie možnosti aplikácie tradičných súkromnoprávných inštitútov na dedičstvo nachádzajúce sa v digitálnom priestore. 228
- Z metodologického hľadiska je cieľom kapitoly verifikovať dve čiastkové hypotézy, ktoré sú pre účely tejto monografie kľúčové: **čiasťková hypotézu č. 4**, podľa ktorej digitálne dedičstvo netvorí osobitnú kategóriu, ale je súčasťou dedičstva poručiťela a **čiasťková hypotézu č. 5**, podľa ktorej aj digitálny majetok bez ekonomickej hodnoty tvorí dedičstvo poručiťela. 229

2. Vymedzenie pojmov

2.1 Dedenie

- 230 Dedenie predstavuje spôsob nadobúdania majetku založený na prechode práv a povinností poručiteľa na jeho právnych nástupcov v dôsledku smrti (*mortis causa*).¹⁸⁴ Ide o prechod práv a povinností, ktorý sa uskutočňuje formou univerzálnej sukcesie.¹⁸⁵
- 231 Tento prechod má oporu v súkromnoprávnej úprave, ako aj v ústavnej rovine. Čl. 20 ods. 1 Ústavy SR zakotvuje právo dediť ako súčasť ústavnej ochrany vlastníctva, čím dedenie nadobúda postavenie základného práva a zároveň vymedzuje jeho hranice.¹⁸⁶
- 232 Hoci právna úprava pojem *dedenia* ani jeho predpoklady výslovne nedefinuje, doktrína tradične vychádza zo štyroch základných predpokladov dedenia:
1. smrti poručiteľa,
 2. existencie dedičstva,
 3. existencie dedičsky spôsobilých dedičov,
 4. existencie dedičského titulu (zákon alebo závet).¹⁸⁷
- 233 Vzhľadom na zameranie tejto monografie sa ďalší výklad obmedzuje najmä na predpoklad existencie dedičstva, keďže práve jeho obsah a rozsah sú rozhodujúce pre posúdenie, či a v akej podobe môže digitálny majetok tvoriť predmet dedičstva poručiteľa.
- 234 Rovnako ako pri pojmoch „*vec*“ a „*majetok*“, ani „*dedičstvo*“ nie je v platnom práve výslovne definované. Jeho výklad a vymedzenie obsahu sa preto odvíjajú od systematiky občianskoprávnej úpravy a od doktrínálnych záverov právnej teórie.

¹⁸⁴ Luby, Š. Základy všeobecného súkromného práva. 3. vydanie pôvodného diela. Šamorín : Heuréka, 2002, s. 246.

¹⁸⁵ Lazar, J. a kol. Základy občianskeho práva. 1. zv. Bratislava : Iura Edition, 2004, s. 231; Gandžalová, D. Predpoklady dedenia. Banská Bystrica : Belianum, 2024, s. 8.

¹⁸⁶ Ficová, S., Križan, M., Fekete, I., Hamřík, M., Ivančo, M., Klincová, Z., Raková, K. Zásadná reforma dedičského práva. Nevyhnutnosť či nepodstatnosť? Bratislava : Wolters Kluwer ČR, 2023, s. 16.

¹⁸⁷ Pozri napríklad Gandžalová, D. Predpoklady dedenia. Banská Bystrica : Belianum, 2024, s. 4 a nasl.; Círák, J. § 3. Predpoklady dedenia. In: Círák a kol. Dedičské právo. Šamorín : Heuréka vydavateľstvo, 2009 a nasl.; Kupka, L. Dedičské právo hmotné II – doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : Eurounion, s. 48 a nasl., podobne tiež Ficová, S., Križan, M., Fekete, I., Hamřík, M., Ivančo, M., Klincová, Z., Raková, K. Zásadná reforma dedičského práva. Nevyhnutnosť či nepodstatnosť? Bratislava : Wolters Kluwer ČR, 2023, s. 16.

2.2 Dedičstvo

Pojem „*dedičstvo*“ nie je v slovenskej právnej úprave vymedzený. Jeho obsah je preto potrebné vykladať na základe systematiky občianskeho práva, judikatúry a doktrínálnych záverov, ktoré *dedičstvo* definujú ako tú časť majetku, ktorá po smrti fyzickej osoby tvorí jeden majetkový celok a prechádza na dedičov formou univerzálnej sukcesie.¹⁸⁸ Dedičstvo sa definuje ako súbor majetku poručiťela, ktorý v okamihu jeho smrti tvorí jeden majetkový celok a prechádza na dedičov formou univerzálnej sukcesie. Do dedičstva patria všetky hmotné a nehmotné veci, majetkové práva a povinnosti poručiťela, ktoré nie sú viazané výlučne na jeho osobu a smrťou nezanikajú. Novšia doktrína do dedičstva zaraďuje aj tzv. virtuálne dedičstvo, podľa ktorej tiež tvorí predmet dedenia.¹⁸⁹ Možno sa stretnúť aj so širším vymedzením, podľa ktorého dedičstvo zahŕňa súbor hmotných vecí, nehmotných statkov, záväzkov a pohľadávok majetkovej povahy a iných peniazmi ocenených hodnôt, ktoré majú majetkovú hodnotu a s ktorými je možné na základe právnych skutočností disponovať. Ich spoločným znakom je majetkový charakter a existencia v čase smrti poručiťela.¹⁹⁰

Na rozdiel od Slovenskej právnej úpravy, vo väčšine zahraničných jurisdikcií je pojem „*dedičstvo*“ legálne definovaný. 236

Český právny poriadok až do prijatia nového občianskeho zákonníka pojem „*dedičstvo*“ nedefinoval. Súčasný občiansky zákonník v § 1475 rozlišuje medzi pojmami „*pozostalosť*“ a „*dedičstvo*“.¹⁹¹ *Pozostalosti* zodpovedá celé imanie poručiťela, teda súhrn majetku a dlhov, ktoré mu patrili v okamihu 237

¹⁸⁸ Pozri napríklad: *Fekete, I.* Občiansky zákonník. 3. zväzok (Dedenie. Záväzkové právo – všeobecná časť). Veľký komentár, 2. aktualizované a rozšírené vydanie. Bratislava : Eurokódex, 2015, s. 21. Obdobne Najvyšší súd Slovenskej republiky opakovane judikoval, že dedičstvo tvorí súhrn majetkových práv a povinností poručiťela, ktoré jeho smrťou nezanikajú. Pozri napríklad: Rozhodnutie NS SR R 24/1994, sp. zn. 3 Cdo 41/94 (NS SR): *Dedičstvo tvorí súhrn majetkových práv a povinností, ktoré smrťou poručiťela nezanikajú*. Porovnaj tiež R 59/2005, sp. zn. 3 Cdo 122/2004 (NS SR), uznesenie NS SR sp. zn. 6 Cdo 184/2010, uznesenie NS SR sp. zn. 4 Cdo 115/2013.

¹⁸⁹ Pozri napríklad: *Dufalová, L. a kol.* Občiansky zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2025, s. 462, ktorá do virtuálneho dedičstva zaraďuje kryptomeny, digitálne majetkové hodnoty, domény, aktíva na virtuálnych majetkových účtoch poručiťela, virtuálne peniaze a redity vo videohrách.

¹⁹⁰ *Bajánková, J.* § 460 [Nadobúdanie dedičstva]. In: *Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedláčko, F., Tomašovič, M. a kol.* Občiansky zákonník II. § 451 – 880. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 1760.

¹⁹¹ NOZ v § 1475 ods. 2 zavádza pojem *pozostalosť* za súčasného zachovania *dedičstva* upraveného v § 1475 ods. 3. *Pozostalosťou* sa rozumie celé „*jmění*“ poručiťela, vrátane práv a povinností poručiťela, viazujúcich sa výlučne na jeho osobu, pokiaľ boli ako dlh uznané alebo pohľadávka uplatnené pred orgánom verejnej moci. V dôsledku toho tvorí *pozostalosť* napríklad aj právo na bolesť po poručiťelovi, pokiaľ boli za jeho života uznané, alebo žalované. In: *Fiala, R., Drápal, L. a kol.* Občiansky zákonník IV. Dědické právo (§ 1475 – 1720). Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 5. Pod *dedičstvom* NOZ v § 1475 ods. 3 rozumie *pozostalosť* vo vzťahu k dedičovi.

smrti a ktoré sú spôsobilé prejsť na právneho nástupcu.¹⁹² Dedičstvo predstavuje iba tú časť pozostalosti, ktorá v konečnom dôsledku pripadne konkrétnemu dedičovi. Základný rozdiel medzi *pozostalosťou* a *dedičstvom* je v subjektívnom vzťahu dediča k obom inštitútom, pričom rozdiel medzi oboma nimi spočíva v tom, že *pozostalosť* sa viaže k majetkovému stavu po poručiteľovi,¹⁹³ zatiaľ čo *dedičstvo* označuje výsledok dedičského konania a reálne nadobudnutý majetok dediča. Slovenská novšia právna spisba používa pojmy „*dedičstvo*“ a „*pozostalosť*“ prevažne ako synonymá,¹⁹⁴ staršia literatúra však za dedičstvo považovala iba tú časť pozostalosti, ktorá skutočne pripadla dedičovi.¹⁹⁵

- 238 Rakúska úprava v § 531 ABGB vymedzuje dedičstvo ako „*práva a záväzky poručiteľa, pokiaľ nejde o práva a záväzky výlučne osobnej povahy*“.¹⁹⁶ Do dedičstva patria všetky hodnoty, práva a povinnosti poručiteľa existujúce v okamihu jeho smrti, pokiaľ nemajú striktné osobný charakter. Súčasťou dedičstva sú aj záväzkové práva a povinnosti, ktoré vznikli na základe zmlúv o poskytovaní digitálnych služieb, používaní platforiem alebo sociálnych sietí.¹⁹⁷ Aj keď ABGB pojem „*digitálne dedičstvo*“ osobitne nedefinuje, doktrína sa zhoduje v tom, že digitálne aktíva spĺňajú podmienky prechodu na dedičov v zmysle univerzálnej sukcesie, pokiaľ nejde o absolútne osobné práva.¹⁹⁸ Smrťou tak zanikajú iba tie práva a povinnosti, ktoré sú viazané

¹⁹² Fiala, R., Drápal, L. a kol. Občanský zákoník IV. Dědické právo (§ 1475 – 1720). Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 1 – 4.

¹⁹³ Svoboda, J., Klíčka, O. Dědické právo v praxi. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2014, s. 3.

¹⁹⁴ Pozri napríklad Gandžalová: „*Predmetom dedenia je majetok poručiteľa, ktorý sa označuje ako dedičstvo – pozostalosť.*“ In: Gandžalová, J. Predpoklady dedenia. Banská Bystrica : Belianum, 2024, s. 10. [online]. [Navštívené dňa: 8.10.2025]. Dostupné na: <https://repo.umb.sk/server/api/core/bitstreams/6da5f5e1-6ec2-4ffd-b48e-a79f6d4f502e/content>, podobne tiež Hamřík: „*Právna doktrína za dedičstvo, pozostalosť, označuje tú masu majetku, ktorá v prípade smrti fyzickej osoby zostane ako jeden celok po poručiteľovi.*“ Hamřík, M. Ne(virtuálne) dedičstvo. In: Ficová, S., Raková, K., Ivančo, M. Výbrané otázky dedičského práva v úvahách de lege ferenda. Bratislava : Wolters Kluwer SR, s. 145.

¹⁹⁵ Pozri Fajnor, V. *Zátvrecký, A.* Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi. (1935), III. Vydanie pôvodného diela. Šamorín : Heuréka, 2018, s. 485.

¹⁹⁶ Eschig, P. A., Pircher, Eschig, E. Das österreichische ABGB – The Austrian Civil Code. 2., neu bearbeitete Auflage. Wien : LexisNexis, 2021, s. 208.

¹⁹⁷ Thiele, C. Social Media Accounts post mortem – Ein Beitrag zu Erbrecht, Telekommunikationssgeheimnis und Datenschutz. Zeitschrift für Informationsrecht. In: ZIIR, 2018, č. 3, s. 269 – 275. [online]. [Navštívené dňa: 8.10.2025]. Dostupné na: https://360.lexisnexis.at/d/artikel/social_media_accounts_post_mortem_ein_beitrag_zu_erbrecht_telekommunikationssgeheimnis_und_datenschutz, podobne tiež: Kölbl, Ch. Zum Anspruch des Erben auf Zugang zum vollständigen Benutzerkonto des Erblassers und den darin enthaltenen Kommunikationsinhalten gegenüber einem sozialen Netzwerk. In: jusIT – Zeitschrift für das Recht der Informationsgesellschaft, 2017, č. 5, s. 73 – 77. Online. [Navštívené dňa: 8.10.2025]. Dostupné na: https://cert05ext.ernal-www.360.lexisnexis.at/d/artikel/zum_anspruch_des_erben_auf_zugang_zum_vollstandigen_dige/z_jusit_2017_5_jusIT_2017_05_073_68c21b8b.

¹⁹⁸ Napr. Gumilar, M. Der digitale Nachlass. Wien : Manz, 2023, s. 10 – 14; Zankl, W., Spruzina, C. Der digitale Nachlass. Wien : Manz, 2018, s. 2 – 4, s. 69.

výlučne na osobu poručiťa, alebo sa týkajú výlučne osobných úkonov poručiťa.¹⁹⁹

Nemecký právny poriadok v § 1922 ods. 1 BGB definuje dedičstvo (*Erb-schaft*) ako súhrn všetkých práv a povinností poručiťa, ktoré smrťou prechádzajú na dedičov. Prevažujúca nemecká doktrína nerozlišuje medzi majetkovými hodnotami a inými hodnotami poručiťa; predmetom dedenia sú aj práva bez peňažnej hodnoty, pokiaľ nie sú viazané výlučne na osobu poručiťa.²⁰⁰ Naopak, niektoré majetkové práva sú z povahy veci z dedenia vylúčené, najmä tie, ktoré sú striktné osobnej povahy (napr. užívacie právo podľa § 1061 BGB a nasl.). Doktrína sa zhoduje, že dedičské právo podľa BGB sa nevzťahuje výlučne na majetok s peňažnou hodnotou. Dedia sa aj práva bez majetkovej hodnoty, pokiaľ nie sú viazané výlučne na osobu poručiťa. Keďže BGB nerozlišuje dedičstvo podľa kritéria ekonomickej hodnoty, rozlišovanie dedičstva z hľadiska jeho majetkovej hodnoty nie je rozhodujúce.²⁰¹

239

2.3 Digitálne dedičstvo

Hoci rozsah digitálneho majetku vytváraného počas života neustále narastá a jeho význam po smrti sa zvyšuje, *digitálne dedičstvo* zatiaľ nie je v žiadnom právnom poriadku zákonne vymedzený.²⁰²

240

Absencia legálnej definície vyvoláva viaceré aplikačné otázky, najmä pokiaľ ide o to, či možno digitálne aktíva, ktoré patrili do majetkovej sféry poručiťa, zaradiť do dedičstva a podriaďiť ich všeobecnému režimu univerzálnej sukcesie, alebo či si vyžadujú osobitný právny režim. Z uvedeného následne vyplýva potreba posúdiť rozsah práv a povinností, ktoré môžu prejsť po smrti poručiťa na dedičov vrátane otázky, či možno dedenie vylúčiť prostredníctvom zmluvných podmienok poskytovateľov digitálnych služieb. Súčasne sa otvára aj otázka, do akej miery je dedenie digitálnych aktív limitované ochranou osobnosti a súkromia, prípadne inými kogentnými ustanoveniami.

241

Východiskom pre analýzu pojmu „*digitálne dedičstvo*“ sú v právnej teórii dve koncepcie, ktoré sa odlišujú rozsahom a spôsobom jeho vymedzenia. Prvá z nich vychádza z užšieho poňatia digitálneho dedičstva, ktoré sa sústreďuje na vybrané kategórie digitálnych aktív s majetkovou hodnotou. Druhá pracuje so širším vymedzením, ktoré zahŕňa digitálne aktíva a súvisiace právne vzťahy poručiťa ako celok. Ich systematické rozpracovanie vytvára

242

¹⁹⁹ Pozri napríklad Welser, R. Erbrecht. Wien : Mainz, 2019, s. 14 – 15, s. 274.

²⁰⁰ Brox, H., Walker, W. D. Erbrecht. 30. Auflage. Munchen : Verlag Franz Vahlen, 2024, s. 6.

²⁰¹ Viac pozri: Leipold, D. Erbrecht. 23. Auflage. Tübingen : Mohr Siebeck, 2022, s. 259 – 260; Brox, H., Walker, W. D. Erbrecht. 30. Auflage. Munchen : Verlag Franz Vahlen, 2024, s. 6 a nasl.

²⁰² Doubek, I. Digitální dědictví. Praha : TEWYX, 2022, s. 11 a nasl.

metodologický základ pre ďalšiu analýzu právnej povahy digitálneho dedičstva a jeho zaradenia do rámca dedičského práva.

i) Digitálne dedičstvo v užšom zmysle

243 Podľa tejto koncepcie predstavuje digitálne dedičstvo len tie digitálne aktíva, ktoré majú majetkovú hodnotu vyjadriteľnú v peniazoch. Ide najmä o digitálny obsah (digitálne dáta),²⁰³ digitálne služby a práva, ktoré sa k nim viažu, pokiaľ majú ekonomickú hodnotu a sú spôsobilé prechodu na dedičov. Naopak, do dedičstva sa nezahŕňajú digitálne hodnoty osobnej povahy, najmä osobné profily na sociálnych sieťach, osobné e-mailové účty, súkromná komunikácia, fotografie. Predmetom dedičstva sú v tomto prístupe predovšetkým digitálne aktíva subsumovateľné pod majetok v ekonomickom zmysle (napr. kryptomeny, digitálne predmety s finančnou hodnotou alebo digitálny obsah spätý s ekonomickým využitím).

ii) Digitálne dedičstvo v širšom zmysle

244 Širšia koncepcia zahŕňa do digitálneho dedičstva všetky digitálne aktíva bez ohľadu na ich ekonomickú hodnotu. Ide o digitálny obsah (digitálne dáta), digitálne záznamy, digitálne služby a k nim prislúchajúce práva, vrátane digitálnych hodnôt osobnej povahy, ako je obsah e-mailovej komunikácie, osobné digitálne fotografie a videá, súkromné správy, uložené dokumenty či profily na sociálnych sieťach, blogy a osobné stránky. Súčasťou digitálneho dedičstva v širšom zmysle sú aj záväzkové vzťahy vzniknuté v súvislosti s používaním digitálnych služieb, pokiaľ smrťou poručiteľa nezanikajú pre svoju výlučne osobnú povahu.

3. Predmet digitálneho dedičstva

245 Pre účely analýzy jednotlivých spôsobov prechodu digitálneho dedičstva považujeme za nevyhnutné najskôr vymedziť jeho predmet a právnu povahu. Odborná literatúra ponúka rozdielne prístupy a jednotný názor na právnu povahu digitálnych aktív, tvoriacich digitálne dedičstvo, sa doposiaľ neustálil. Ďalší výklad sa preto sústreďuje na tie teoretické východiská, ktoré majú tie teoretické východiská, ktoré majú priamy význam pre posúdenie, či a za akých podmienok môže digitálny majetok tvoriť súčasť dedičstva.

246 Z hľadiska právneho vymedzenia digitálneho majetku sa v právnej teórii vytvorili dva prístupy, ktoré vychádzajú z rozdielnej povahy práv k digitálnym aktívam. Prvý akcentuje záväzkový charakter a vychádza z predpokladu, že

²⁰³ Digitálny obsah a digitálne dáta predstavujú podľa rakúskej doktríny synonymá. Pozri viac: Gumilar, M. Der Digitale Nachlass. Wien : Manz, 2023, s. 17, ktorý v súvislosti s pojmom digitálne dáta používa tiež „digitálne veci“ (*Digitale Güter*).